EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 29.6.2021
COM(2021) 336 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Schengeni infosüsteemi (SIS) uute õiguslike aluste täielikuks rakendamiseks tehtavate ettevalmistuste seisu kohta vastavalt määruse (EL) 2018/1861 artikli 66 lõikele 4 ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 79 lõikele 4

1. SISSEJUHATUS

28. novembril 2018. aastal võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu kolm uut määrust Schengeni infosüsteemi (SIS) loomise, toimimise ja kasutamise kohta (edaspidi „määrused“)[1].

Määruse (EL) 2018/1861 artikli 66 lõike 4 ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 79 lõike 4 kohaselt peab komisjon igal aastal esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande määruste täielikuks rakendamiseks tehtavate ettevalmistuste seisu kohta.

2020. aasta veebruaris vastu võetud esimeses olukorra aruandes[2] kirjeldati ettevalmistavat tööd, mida komisjon, ametid ja liikmesriigid on teinud ajavahemikul 1. jaanuarist 2019 kuni 30. septembrini 2019.

Teises olukorra aruandes vaadeldakse ajavahemikku 1. oktoobrist 2019 kuni 30. septembrini 2020[3]. See aruanne põhineb teabel, mille liikmesriigid ja ametid on teinud komisjonile kättesaadavaks küsimustike ja uuringute kaudu, ning koosolekutel ja seminaridel saavutatud tulemustel.

Eri osades selgitatakse tööd, mida komisjon, liikmesriigid ja ametid aruandeperioodil tegid.

2. MÄÄRUSTE RAKENDAMISEKS TEHTAVATE ETTEVALMISTUSTE SEIS

2.1. Rakendusaktide ettevalmistamine komisjonis

2.1.1. Nõuded

SIRENE käsiraamatut[4] tuleb sihipäraselt muuta, et võimaldada Europolil vahetada SIRENE büroodega täiendavat teavet, nagu on sätestatud määruse (EL) 2018/1861 artikli 63 punktis 9 ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 77 punktis 7.

Lisaks tuleb enne seda, kui läbivaadatud Schengeni infosüsteem saab hakata toimima, võtta vastu määruste täielikuks kohaldamiseks vajalikud rakendusaktid vastavalt määruse (EL) 2018/1861 artikli 66 lõikele 2 ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 79 lõikele 2.

---

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1860 Schengeni infosüsteemi kasutamise kohta ebaseaduslikult riigis viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks (ELT L 312, 7.12.2018, lk 1);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1861, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist kontrollide valdkonnas piiril ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 1987/2006 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1987/2006 (ELT L 312, 7.12.2018, lk 14);
Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalases koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56).

2 COM (2020) 72 final.

3 Esitatud teave on seotud üksnes käesoleva aruande tegeliku aruandeperioodiga. Muud üritused või tegevused, mis toimusid pärast aruandeperioodi, lisatakse järgmist aruandeperioodi (1. oktoobrist 2020 kuni 30. septembrini 2021) hõlmavasse aruandesse.

4 SIRENE käsiraamat on rakendusakt, milles on sätestatud hoiatusteadetega seotud täiendava teabe vahetamise kord.

Läbivaadatud Schengeni infosüsteemi täieliku kohaldamise seaduslik tähtaeg on 28. detsember 2021.

2.1.2. Tehniliste rakendusotsuste lõplik vormistamine

Aruandeperioodil viis komisjon koostöös ametite ja asjaomase komiteega[5] lõpule töö rakendusotsustega, mis on läbivaadatud Schengeni infosüsteemi toimima hakkamise tehniline eeltingimus.

2.1.3. SIRENE käsiraamatu läbivaatamine kahes etapis

Aruandeperioodil tegi komisjon koostöös ametite ja SISi-SIRENE komiteega SIRENE käsiraamatu ajakohastamisel märkimisväärseid edusamme kahes etapis:

- I etapp: praeguse SIRENE käsiraamatu sihipärane muutmine,[6] et kaasata Europol täiendava teabe vahetusse SIRENE büroodega, nagu on sätestatud määruse (EL) 2018/1861 artikli 63 punktis 9 ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 77 punktis 7;

- II etapp (viiakse lõpule läbivaadatud Schengeni infosüsteemi täieliku kohaldamise eeltingimusena): SIRENE käsiraamatu täielik läbivaatamine, sh kõik uued menetlused, mis on uutest määrustest tulenevalt vajalikud.

Seoses **SIRENE käsiraamatu sihipärase muutmisega I etapis** töötas komisjon välja erieeskirjad täiendava teabe vahetamiseks Europoli ja SIRENE büroode vahel, eelkõige seoses järgmisega:

- töötlemiskoodide kasutamine;
- Europoli poolt täiendava teabe esitamine pärast kokkulangevust;
- SIRENE büroode poolt täiendava teabe esitamine pärast terroriaktidega seotud hoiatusteadete kohta saadud päringutabamust;
- menetlused Europoli jaoks, kui Europolil on vaja saada nõusolek andmete ja täiendava teabe kasutamiseks või nende jagamiseks kolmandate riikidega;
- menetlused Europoli jaoks, kui Europolil on vaja saada nõusolek täiendava teabe jätkuvaks säilitamiseks, ning
- Europoli poolt täiendava teabe vahetamist käsitleva statistika kogumine ja esitamine.

Aruandeperioodil on lõpule viidud ettevalmistav töö.

Seoses **SIRENE käsiraamatu täieliku läbivaatamisega II etapis** korraldas komisjon aruandeperioodil üheksa SIRENE allrühma koosolekut, et analüüsida põhjalikult määrustest tulenevaid menetlusnõudeid. Aruandeperioodil on lõpule viidud peamine ettevalmistav töö, sealhulgas SIRENE vormide (vormid, mida SIRENE bürood kasutavad täiendava teabe struktureeritud vahetamiseks) läbivaatamine ja SIRENE vormide vahetamise tehnilised kirjeldused.

---

[5] Termin „SISi-SIRENE komitee“ hõlmab nii SISi-SIRENE politseikomiteed kui ka SISi-SIRENE piirivalvekomiteed (vt https://ec.europa.eu/transparency/regcomitology/index.cfm?do=List.list).

[6] Komisjoni 31. augusti 2017. aasta rakendusotsus (EL) 2017/1528, millega asendatakse rakendusotsuse 2013/115/EL (milles käsitletakse teise põlvkonna Schengeni infosüsteemi (SIS II) SIRENE käsiraamatut ja muid rakendusmeetmeid) lisa (ELT L 231, 7.9.2017, lk 6).

Töö jätkub järgmisel aruandeperioodil eesmärgiga jõuda SIRENE käsiraamatu kavandi suhtes SISi-SIRENE komitees kokkuleppele ning võtta läbivaadatud SIRENE käsiraamat vastu järgmise aruandeperioodi lõpuks.

2.2. Keskse SISi[7] arendamine ja eu-LISA testimiste ettevalmistamine

2.2.1. Eu-LISA ülesanded

Eu-LISA vastutab keskse SISi toimimise ja arendamise eest ning täidab määruste rakendamisel olulist rolli. Eu-LISA põhiülesanded on järgmised:

- ajakohastada keskse SISi tehnilist dokumentatsiooni ning keskse SISi ja riiklike süsteemide koostalitlust kooskõlas määrustest ja rakendusaktidest tulenevate nõuetega;
- rakendada keskses SISis vajalikke muudatusi ning valmistada ette, koordineerida ja teostada kõiki keskse SISi ja riiklike süsteemide koostalitlusega seotud testimisi tihedas koostöös liikmesriikide ja ametitega;
- viia vastavalt määruse (EL) 2018/1861 artikli 66 lõikele 2 ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 79 lõikele 2 enne, kui läbivaadatud Schengeni infosüsteem saab toimima hakata, lõpule kõik testimised.

2.2.2. Esimese rakendusetapi käivitamine 8. jaanuaril 2020

8. jaanuaril 2020 võttis eu-LISA kooskõlas määrustega kasutusele ajakohastatud keskse SISi esimese versiooni, andes Europolile täieliku juurdepääsu kõigile Schengeni infosüsteemis loodud hoiatusteadetele ning võimaldades Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametil luua tehnilise ühenduse keskse SISiga, nagu on nõutud määruse (EL) 2018/1861 artikli 63 punktis 9 ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 77 punktides 7 ja 8. Lisaks on ametitele antud juurdepääs Schengeni infosüsteemi sõrmejäljeotsingu funktsioonile.

2.2.3. Ettevalmistused keskse SISi mittebiomeetrilise osa arendamiseks, et see hakkaks toimima enne 2021. aasta lõppu

Aruandeperioodil korraldas eu-LISA kümme projektijuhtimise foorumi kohtumist kõigi sidusrühmade (komisjon, liikmesriigid, Europol, Eurojust ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet) ja välistöövõtjaga, et juhtida tehniliste kirjelduste väljatöötamist ja lõplikku vormistamist kooskõlas asjaomases komitees kokku lepitud tehniliste eeskirjadega.

2020. aasta mais kiitsid kõik sidusrühmad heaks Schengeni infosüsteemi läbivaatamise mittebiomeetrilise osa tehnilised kirjeldused ning eu-LISA alustas aruandeperioodil keskse SISi vajalike muudatuste arendamist.

---

[7] „Keskne SIS“, nagu seda on kirjeldatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määruse (EL) 2018/1861 (milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist kontrollide valdkonnas piiril ning millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni ja määrust (EÜ) nr 1987/2006 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1987/2006) artikli 4 lõike 1 punktis a (ELT L 312, 7.12.2018, lk 14) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määruses (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalases koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56).

2.2.4. Ettevalmistused keskse SISi biomeetrilise osa arendamiseks, et see hakkaks toimima enne 2021. aasta lõppu

Aruandeperioodil korraldas eu-LISA üheksa erikohtumist kõikide sidusrühmadega (komisjon, liikmesriigid, Europol, Eurojust ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet) ning välistöövõtjaga sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteemi teemal. Selle süsteemi biomeetrilist komponenti hakati kasutama 2018. aasta märtsis, kuid määrused vajavad olulisi muudatusi. Eelkõige laiendatakse biomeetrilisi otsinguid, lisades uued daktüloskoopiliste andmete kategooriad (peopesajäljed ja peopesa-/sõrmejäljed).

Analüüsi ja kavandamise etapp, mis hõlmas ettevalmistavat tööd projekti algatamise, nõuete ja kirjeldustega, viidi lõpule aruandeperioodil ning tehniline kirjeldus vormistati lõplikult ja kiideti heaks 1. oktoobril 2020. Algatatud on teine, rakendamise etapp.

2.2.5. SIRENE büroode vahelist täiendavat teabevahetust käsitlevate tehniliste kirjelduste läbivaatamine

Vormide läbivaatamine punktis 2.1.3 osutatud asjaomase komitee poolt nõudis vormide vahetamise tehniliste kirjelduste ja nendega seotud dokumentide ajakohastamist. Kooskõlas määruse (EL) 2018/1861 ja määruse (EL) 2018/1862 ühise artikli 15 lõike 3 punkti b kohaselt on SIRENE büroode vahelist täiendavat teabevahetust käsitlevate tehniliste kirjelduste säilitamine ja ajakohastamine eu-LISA ülesanne.

Aruandeperioodil korraldas eu-LISA viis seminari ning kõik sidusrühmad jõudsid 2020. aasta septembris nõuete suhtes üldisele kokkuleppele. Tehnilised kirjeldused ja dokumendid on kavas lõplikult vormistada ja heaks kiita 2020. aasta lõpuks.

2.2.6. Kokkuvõte ja riskid

Võrreldes eelmise aruandeperioodiga, mil eu-LISA alustas projekti ettevalmistamist tehniliste rühmade loomise ja üldise planeerimise korraldamisega, tehakse kooskõlas määrustega edusamme keskse SISi arendamiseks.

Keskse SISi mittebiomeetrilise osa tehnilised kirjeldused on kiidetud heaks ja arendustöö on käimas. Keskse SISi biomeetrilise osa tehnilised kirjeldused on lõplikult vormistatud ja arendustööd on alustatud. Tehniliste kirjelduste kaks osa koondatakse 2020. aasta lõpuks ühte dokumenti.

COVID-19 kriis on mõjutanud riistvara nappuse, riistvara tarnimisega seotud viivituste, reisipiirangute ja eu-LISA andmekeskustele juurdepääsu puudumise tõttu üldist planeerimist. 2020. ja 2021. aasta üldist planeerimist kohandati uuesti ning 2021. aasta on ette nähtud testimistegevuseks liikmesriikide ja ametitega, mis toimub pärast järgmist aruandeperioodi kuni novembrini. Üldise planeerimise kohaselt on endiselt kavas võtta läbivaadatud Schengeni infosüsteemi lõplik versioon kasutusele 2021. aasta lõpuks vastavalt määrustes sätestatud tähtaegadele.

2.3. Liikmesriikide ettevalmistustegevus

2.3.1. Kohaldamisala ja nõuded

Käesolev aruanne hõlmab ELi 25 liikmesriiki ja nelja Schengeni lepinguga ühinenud riiki,[8] kes olid aruandeperioodil ühendatud keskse SISiga, ning kahte ELi liikmesriiki (Küpros ja Iirimaa), kes ei olnud aruandeperioodil ühendatud keskse SISiga.[9]

Määruse (EL) 2018/1861 artikli 66 lõike 5 punkti c ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 79 lõike 5 punkti c kohaselt pidid kõik keskse SISiga ühendatud liikmesriigid rakendama 28. detsembriks 2020 oma riiklikes süsteemides Schengeni infosüsteemi sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteemi otsingufunktsiooni. See kohustus ei kehti veel Küprose ja Iirimaa suhtes, kuna nad ei olnud aruandeperioodil veel keskse SISiga ühendatud.

Lisaks peavad kõik keskse SISiga ühendatud liikmesriigid tagama oma riiklike süsteemide õigeaegse arendamise kooskõlas heakskiidetud dokumentide ja tehniliste kirjeldustega.

Liikmesriigid pidid komisjonile teatama, et nad on võtnud vastavalt asjaomasele määrusele vajalikud tehnilised ja õiguslikud meetmed andmete töötlemiseks ja täiendava teabe vahetamiseks, enne kui läbivaadatud Schengeni infosüsteem saab vastavalt määruse (EL) 2018/1861 artikli 66 lõikele 2 ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 79 lõikele 2 toimima hakata.

2.3.2. Schengeni infosüsteemi kasutuselevõtu hetkeseis – sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteem (viiakse lõpule 2020. aasta lõpuks)

Kohustus võtta kasutusele Schengeni infosüsteemi sõrmejäljeotsingu funktsioon kehtib ELi 25 liikmesriigi ja nelja Schengeni lepinguga ühinenud riigi suhtes (Küpros ja Iirimaa ei kuulu käesoleval aruandeperioodil veel kohaldamisalasse).

Aruandeperioodi lõpus (30. septembril 2020) on seis järgmine:

- 29 osalevast liikmesriigist 22 on võtnud sõrmejäljeotsingu funktsiooni juba kasutusele;
- 29 osalevast liikmesriigist 5 on plaaninud võtta sõrmejäljeotsingu funktsiooni kasutusele enne 2020. aasta lõppu;
- 29 osalevast liikmesriigist 2 on plaaninud võtta sõrmejäljeotsingu funktsiooni kasutusele 2021. aasta alguses; kaks asjaomast riiki märkisid, et viivitus oli tingitud COVID-19 kriisi mõjust.

2.3.3. Ettevalmistused määruste täielikuks rakendamiseks (viiakse lõpule enne 2021. aasta lõppu)

Liikmesriikide ettevalmistumine on äärmiselt oluline, kuna komisjon saab vastavalt määruse (EL) 2018/1861 artikli 66 lõikele 2 ja määruse (EL) 2018/1862 artikli 79 lõikele 2

[8] Šveits, Liechtenstein, Norra ja Island.

[9] Kuigi Ühendkuningriik oli aruandeperioodil veel Schengeni infosüsteemiga ühendatud, ei hõlma käesolev aruanne seda riiki, sest Ühendkuningriik ei osalenud määruste rakendamise ettevalmistamisel.

määrata uue Schengeni infosüsteemi toimima hakkamise kuupäeva alles siis, kui liikmesriigid on komisjonile teatanud, et nad on võtnud vajalikud tehnilised ja õiguslikud meetmed.

Komisjon palus kõikidel ELi liikmesriikidel ja Schengeni lepinguga ühinenud riikidel anda 2020. aasta septembris algatatud küsimustiku kaudu aru aruandeperioodi vältel riiklikul tasandil tehtud ettevalmistuste kohta. Sellele vastasid kõik liikmesriigid (31 vastanut).

Liikmesriikidel paluti esitada teavet järgmiste valdkondade kohta:

- projekti kavandamine ja juhtimine;
- riigisisene kooskõlastamine;
- mõju hindamine eelarve, personali, organiseerimise ja riiklike õigusaktide valdkonnas;
- riskid.

Projektide kavandamise osas on peaaegu kõik liikmesriigid ja Schengeni lepinguga ühinenud riigid (29 vastanut 30st) juba alustanud projektikava ja sellega seotud vahe-eesmärkide piiritlemist või on sellega valmis jõudnud (15 rohkem kui 2019. aastal). Lisaks on 31 vastanust 28 määranud konkreetse projektimeeskonna ja projektijuhi või teeb seda lähitulevikus; ülejäänud kolm riiki juhivad rakendamist olemasolevate osakondade või töörühmade kaudu. Valdav osa vastanutest (24) tagas 2020. aastal riigi tasandil pädevate asutuste vahelise koostöö.

Mõju hindamise valdkonnas on liikmesriigid ettevalmistuse eri etappides[10]:

<u>eelarvemõju hindamine:</u>

- 14 liikmesriiki on viinud hindamise lõpule ja eraldanud suhtelise eelarve;
- 16 liikmesriiki on viinud hindamise lõpule ja eraldavad eelarve 2020. aasta lõpuks või 2021. aasta alguseks;
- 1 liikmesriik alustab hindamist enne 2020. aasta lõppu;

<u>personalivajaduste hindamine:</u>

- 17 liikmesriiki viis hindamise lõpule;
- 9 liikmesriiki viib hindamise lõpule 2020. aastaks või 2021. aastal;
- 5 liikmesriiki alustab hindamist enne 2021. aasta lõppu või ei ole teatanud kuupäeva;

<u>korralduslike vajaduste hindamine:</u>

[10] Kõikidel liikmesriikidel ei olnud võimalik esitada iga küsimustikus olnud kategooria kohta konkreetset hinnangut.

- 5 liikmesriiki on viinud hindamise lõpule ja võtnud vastu meetmed rakendamisega toime tulemiseks;

- 14 liikmesriiki on viinud hindamise lõpule, kuid peavad võtma vastu meetmed rakendamisega toime tulemiseks;

- 9 liikmesriiki viib hindamise lõpule 2020. aasta lõpuks või 2021. aasta alguseks;

- 3 liikmesriiki on teatanud, et on alustanud hindamist, kuid ei ole teatanud lõppkuupäeva;

riiklikele õigusaktidele avalduva mõju hindamine:

- üks liikmesriik on viinud analüüsi lõpule ja kiitnud muudatused heaks;

- 16 liikmesriiki on viinud hindamise lõpule ja alustanud muudatuste heakskiitmist;

- 4 liikmesriiki viivad hindamise lõpule 2020. aasta lõpuks;

- 7 liikmesriiki viivad hindamise lõpule 2021. aasta alguses või vältel;

- 3 liikmesriiki viivad hindamise lõpule 2021. aasta lõpuks.

2.3.4. Kokkuvõte ja riskid

Aruandeperioodil on liikmesriigid teinud edusamme kõigis määruste täielikuks rakendamiseks vajalikes projekti ettevalmistamise valdkondades. Liikmesriigid teevad edusamme süsteemi nõuete analüüsimisel ning mõni liikmesriik on alustanud aruandeperioodil juba oma riiklike süsteemide arendamist. Keskse SISi biomeetrilise ja mittebiomeetrilise osa tehniliste kirjelduste heakskiitmine aruandeperioodil on võimaldanud liikmesriikidel algatada riigisisene arendustegevus. Peamine töö tehakse siiski 1. oktoobril 2020 algaval järgmisel aruandeperioodil.

Enamikus liikmesriikides hakkab sõrmejälgede otsing toimima enne 2020. aasta lõppu, nagu on nõutud määrustes.

Küsimustikule antud vastustes tõid liikmesriigid esile mitmeid riske ja probleeme, mis takistavad projekti edu riikide tasandil, näiteks:

- COVID-19 pandeemia mõju, millest tuleneb üldine võimalike viivituste risk;

- ambitsioonikad tähtajad ja paljud sarnaste tähtaegadega suuremahuliste infosüsteemidega seotud projektid;

- personaliprobleemid, hankemenetlustega seotud probleemid ja mõned organisatsioonisiseste seadusandlike menetlustega seotud probleemid.

Komisjon ja eu-LISA jälgivad jätkuvalt tähelepanelikult liikmesriikide ettevalmistuste käiku asjakohase komitee ja projektijuhtimise foorumi korrapärastel koosolekutel.

2.4. Ametid

2.4.1. Kohaldamisala ja nõuded

Aruande selles osas keskendutakse Europoli ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tehtavale ettevalmistustööle, kuna neid ameteid mõjutavaid sätteid hakati kohaldama juba 2019. aasta lõpus. Eurojusti mõjutavad muudatused on väikesed ja neid hakatakse kohaldama alles 2021. aasta lõpus. Eurojust ei vastanud küsimustikule, kuid ta tuleb kaasata järgmist aruandeperioodi hõlmavasse aruandesse.

2.4.2. Europol

Europol on juba Schengeni infosüsteemi kasutaja. Määrustega on ette nähtud Europoli puudutavad muudatused järgmises kahes valdkonnas:

- juurdepääs kõigile hoiatusteadete kategooriatele ning
- ühendamine SIRENE võrgustikuga.

Uusi sätteid kohaldatakse alates 2019. aasta lõpust.

2019. aasta novembri lõpuks lõpetas Europol tehnilised ettevalmistused, et võimaldada olemasoleval otsinguliidesel pääseda juurde kõikidele hoiatusteadetele. 2020. aasta jaanuaris anti Europolile uue Schengeni infosüsteemi raames tehniline juurdepääs kõikidele hoiatusteadete liikidele. Europol võimaldas sellist juurdepääsu oma lõppkasutajatele pärast seda, kui aruandeperioodil saavutati Euroopa Andmekaitseinspektoriga eelneval konsulteerimisel positiivsed tulemused.

Europol kavatses esialgu olla SIRENE võrgustikuga ühendamiseks valmis 2020. aasta lõpuks. Ettevalmistused SIRENE funktsiooni loomiseks Europolis jätkusid aga ka 2020. aastal. Europol kujundab ümber organisatsioonisisesed tööprotsessid, mida mõjutab SIRENE teabevoog, ja kinnitab üksikasjalikud nõuded SIRENE e-posti serveri integreerimiseks Europoli sisekeskkonda. Ajutine lahendus SIRENE sõnumite kättesaamiseks, töötlemiseks ja saatmiseks saab plaanikohaselt testimisvalmiks 2020. aasta lõpuks ning Europoli valmisolek SIRENE funktsiooni täielikuks rakendamiseks on kavandatud 2021. aasta lõpuks, mitte 2020. aastaks, nagu varem kavandatud.

2.4.3. Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet

Määruste kohaselt on Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti lähetatud rühmade liikmetel alates 2019. aasta lõpust õigus juurde pääseda kõikidele hoiatusteadete kategooriatele. Nende rühmade liikmed peavad kasutama Schengeni infosüsteemi tehnilise liidese kaudu, mille on loonud ja mida hoiab töös Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet. 2019. aastal tegi amet kõik ettevalmistused projekti vormis, mis oli jagatud eri osadeks.

Aruandeperioodil tegi Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet järgmist:

- kiitis heaks projekti algatamise dokumendi lõpliku versiooni 2020. aasta augustis;

- algatas 2020. aasta veebruaris piiratud menetluse raamlepingu sõlmimiseks Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti tarkvaralahenduse arendamiseks; menetlus viibis COVID-19 tõttu ja kavakohaselt saadakse pakkujatelt pakkumused 2020. aasta oktoobri lõpuks;

- dokumendilugerite ja sõrmejäljeskannerite soetamise hange avaldatakse uuesti enne 2020. aasta oktoobri lõppu;

- projektimeeskond valmistas ette standardse töökorra esimese kavandi ja pidas sellega seoses nõu Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti siseselt; liikmesriikidega konsulteerimine on pooleli;

- eu-LISA tarnis Schengeni infosüsteemi võrguühenduse jaoks uue riistvara ja korraldas olulisimate asutuste esindajatele tehnilised seminarid.

Erinevalt 2019. aasta hinnangust on projekti kogukestus nüüd hinnanguliselt 31 kuud ja lõplik elluviimise kuupäev on 2022. aasta mais. Projekti esimene oluline väljund (st veebirakendus otsingute tegemiseks) peaks valmima 2021. aasta novembris.

3. JÄRELDUSED

Teisel aruandeperioodil (30. september 2019 – 30. september 2020) on eri sidusrühmad teinud olulisi edusamme, et rakendada määrust kooskõlas kindlaks määratud vahe-eesmärkidega:

1) **rakendamise I etapp (alates 2019. aasta lõpust)**: eu-LISA viis 8. jaanuariks 2020 lõpule vajalikud ettevalmistused, et tagada Europolile täielik juurdepääs Schengeni infosüsteemile ning võimaldada Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ametil luua Schengeni infosüsteemiga ühendus; Europolil on juurdepääs kõigile hoiatusteadete kategooriatele; Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet jätkas projekti, mille eesmärk on võimaldada tema rühmade liikmetele 2021. aasta novembris juurdepääs Schengeni infosüsteemile;

2) **rakendamise II etapp (2020. aasta lõpuks)**: aruandeperioodi lõpus on 22 liikmesriiki võtnud kasutusele sõrmejäljeotsingu funktsiooni; viis liikmesriiki plaanivad võtta selle funktsiooni kasutusele 2020. aasta lõpuks; hinnangute kohaselt kahes liikmesriigis rakendamine pisut viibib (2021. aasta algus);

3) **rakendamise III etapp (2021. aasta lõpuks)**: aruandeperioodil jätkusid komisjoni ja eu-LISA koordineerimisel tegevused, mille eesmärk on töötada välja rakendusmeetmed ja tehnilised kirjeldused, mida on vaja uute määruste täielikuks rakendamiseks; ettevalmistustöö mõne olulise vahe-eesmärgi lõpuleviimine 2020. aastal (tehnilised rakendusaktid ja tehnilised kirjeldused) võimaldas liikmesriikidel alustada riigi tasandil arendustööd, et olla 2021. aasta lõpuks kasutuselevõtuks valmis.

COVID-19 pandeemia häiris rakendamise ajakava, kuid komisjoni, eu-LISA ja liikmesriikide poolt viimastel kuudel kehtestatud meetmed on osutunud seni tulemuslikuks ning vähendanud negatiivset mõju kesk- ja riigi tasandil.

Kaks liikmesriiki teatasid, et nad ei saa võtta sõrmejäljeotsingu funktsiooni 2020. aasta lõpuks kasutusele, nagu on nõutud määruses. Viivitus piirdub siiski mõne kuuga ja see võetakse ilmselt kasutusele 2021. aasta alguseks.

Komisjon jätkab otsest osalemist nii poliitilisel kui ka tehnilisel tasandil ning jälgib koostöös eu-LISA haldusnõukoguga edusamme läbivaadatud Schengeni infosüsteemi rakendamist piiride ja julgeoleku infosüsteemide koostalitlusvõime kontekstis.

Kolmandas aruandes kirjeldatakse sidusrühmade tegevust järgmisel aruandeperioodil, 1. oktoobrist 2020 kuni 30. septembrini 2021.